

Vysvetľujúca poznámka k návrhu na revíziu usmernení pre širokopásmové siete

Účelom tejto poznámky je objasniť ciele a rozsah pôsobnosti návrhu na revíziu usmernení o štátnej pomoci pre širokopásmové siete (ďalej len „usmernenia pre širokopásmové siete“).

Výkonné, spoľahlivé a bezpečné elektronické komunikačné siete sú základnými prostriedkami, ktoré podporujú digitálnu transformáciu EÚ. Prestavujú kľúčový faktor na preklopenie digitálnej priepasti, spájajú vzdialené a riedko osídlené oblasti EÚ a prispievajú ku konkurencieschopnejšiemu a udržateľnejšiemu hospodárstvu. Vplyv pandémie COVID-19 na hospodárstvo a spoločnosť zvýraznil rastúce potreby pripojenia pre ľudí, podniky a verejné inštitúcie a zdôraznil kľúčovú úlohu elektronických komunikačných sietí pre zotavenie sa z krízy a pre posilnenie odolnosti EÚ.

Súčasná usmernenia pre širokopásmové siete boli prijaté v roku 2013. Stanovujú sa v nich konkrétne kritériá na pridelenie verejných prostriedkov s cieľom minimalizovať vplyv zavádzania elektronických komunikačných sietí na hospodársku súťaž v oblastiach, ktoré to najviac potrebujú. Ich cieľom je zabezpečiť, aby verejná podpora viedla k modernej infraštruktúre, ktorá zvyšuje blahobyt spotrebiteľov a znižuje digitálnu priepasť, keď komerčných prevádzkovateľov nič nestimuluje k investíciám, a zároveň sa vyhnúť vytláčaniu súkromných investícií, dotovaniu miestnych monopolov alebo diskriminácii určitých technológií.

Usmernenia pre širokopásmové siete z roku 2013 boli predmetom [hodnotenia](#), v ktorom sa posúdilo, či sú stále vhodné na daný účel. Výsledky hodnotenia sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie uverejnenom 7. júla 2021. V hodnotení sa ukázalo, že usmerneniami sa vytvoril vhodný rámec na podporu členských štátov pri dosahovaní cieľov Digitálnej agendy pre Európu a stratégie Európa 2020. V hodnotení sa takisto ukázalo, že existujúce usmernenia si vyžadujú určité zlepšenia, aby sa v nich zohľadnil technologický vývoj a rozvoj trhu, aby čo najlepšie sprevádzali potrebné investície v nadchádzajúcich rokoch spôsobom zlučiteľným s vnútorným trhom. Platí to najmä v kontexte zotavovania sa z pandémie. Okrem toho sa v hodnotení ukázala relevantnosť nových politických cieľov v tejto súvislosti. Medzi tieto ciele patrí podpora digitálnej transformácie, príspevok k dosiahnutiu [cieľov európskej gigabitovej spoločnosti](#), vykonávanie [Digitálneho kompasu](#). Širokopásmové siete sú nevyhnutné aj na dosiahnutie cieľov udržateľnosti. V dôsledku toho je cieľom revízie aktualizácia súčasných pravidiel, pričom sa zohľadní trvalá potreba zabezpečiť zlučiteľnosť s vnútorným trhom vzhľadom na príslušné politiky a rozvoj trhu.

Ustanovenia uvedené v usmerneniach pre širokopásmové siete sú doplnené všeobecným nariadením o skupinových výnimkách, v ktorom sa stanovujú podmienky zlučiteľnosti *ex ante*, na základe ktorých môžu členské štáty vykonávať opatrenia štátnej pomoci bez predchádzajúceho oznámenia Komisii. Komisia 23. júla 2021 prijala [zmenu všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách](#), ktorá dopĺňa nový viacročný finančný rámec a uľahčuje určité opatrenia pomoci súvisiace s obnovou. Zmena obsahuje ustanovenia o pevných širokopásmových sieťach a mobilných sieťach 4G a 5G. Ustanovenia všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách týkajúce sa širokopásmových sietí nie sú súčasťou tejto konzultácie.

V týchto oddieloch sa uvádza prehľad hlavných zmien, ktoré Komisia zvažuje v tomto štádiu revízie. Znenie návrhu usmernení predložených na konzultáciu nie je definitívne a znovu sa posúdi na základe spätnej väzby a dôkazov získaných zo súčasnej konzultácie.

Navrhované zmeny v návrhu znenia revidovaných usmernení pre širokopásmové siete

Revízia usmernení pre širokopásmové siete sa vo veľkej miere opiera o výsledky, dôkazy a údaje zhromaždené v kontexte hodnotenia spolu so skúsenosťami Komisie s trhom a skúsenosťami vyplývajúcimi z jej rozhodovacej praxe.

Návrh revízie obsahuje najmä tieto zmeny:

- i) zosúladenie prahovej hodnoty intervencie na verejnú podporu gigabitových pevných sietí so súčasným a očakávaným technologickým vývojom a rozvojom trhu;
- ii) usmernenie o podpore pri zavádzaní mobilných sietí;
- iii) nová kategória možnej pomoci vo forme opatrení na strane dopytu podporujúcich využívanie pevných a mobilných sietí (poukazy);
- iv) usmernenie týkajúce sa použitia vlastných zdrojov prevádzkovateľa na pripojenie k infraštruktúre financovanej z verejných zdrojov na účely poskytovania služieb mimo oblasti, na ktorú bola pomoc poskytnutá;
- v) prispôsobenie povinností veľkoobchodného prístupu tak, aby zohľadňovali technologický pokrok;
- vi) objasnenia týkajúce sa určitých pojmov, ako je mapovanie, verejná konzultácia a výberové konanie a mechanizmus vrátenia poskytnutých prostriedkov.

Účelom úprav, ktoré sú predmetom tejto konzultácie, je zabezpečiť, aby usmernenia pre širokopásmové siete primerane zohľadňovali rozvoj trhu, technologický vývoj a priority Komisie. Cieľom navrhovaných úprav je zohľadniť rastúce potreby pripojenia koncových používateľov a objasniť podmienky, za ktorých môžu členské štáty poskytnúť podporu, najmä pokiaľ ide o existenciu zlyhania trhu a výkon, ktorý musia siete dosiahnuť. Objasnením platných pravidiel, a najmä podmienok zlučiteľnosti, ktoré Komisia uplatňuje, revízia zlepší právnu istotu a uľahčí vykonávanie opatrení pomoci, pričom zároveň obmedzí možné narušenie hospodárskej súťaže na minimum.

Štátna podpora na zavádzanie mobilnej infraštruktúry a opatrenia na strane dopytu sa doteraz posudzovali priamo podľa ZFEÚ, pričom sa používali zásady zlučiteľnosti štátnej pomoci a primerane sa odvolávalo na usmernenia pre širokopásmové siete. Novými ustanoveniami sa objasnia podmienky zlučiteľnosti, ktoré Komisia uplatňuje v súvislosti s týmito opatreniami, a zohľadní sa rozvoj trhu uznaný aj v nových cieľoch EÚ v oblasti pripojenia, v ktorých sa vyžaduje, aby do roku 2025 boli všetky mestské oblasti a hlavné dopravné cesty pokryté sieťami 5G a aby do roku 2030 boli všetky obývané oblasti pokryté sieťami 5G, ako aj zvýšené využívanie pevných a mobilných služieb koncovými používateľmi.

- **Zosúladenie prahovej hodnoty intervencie na pomoc pre pevné siete so súčasným a očakávaným technologickým vývojom a rozvojom trhu**

Navrhovanými usmerneniami sa uľahčí zavádzanie výkonných pevných sietí cieleným a udržateľným spôsobom v oblastiach, v ktorých je málo pravdepodobné investovanie súkromnými prevádzkovateľmi alebo poskytovanie primeranej úrovne infraštruktúry pre rýchlo sa vyvíjajúce potreby zákazníkov, najmä vo vidieckych a odľahlých oblastiach.

V tejto súvislosti navrhované úpravy spočívajú v stanovení novej prahovej hodnoty intervencie na rýchlosť sťahovania 100 Mb/s s cieľom dosiahnuť rýchlosť sťahovania 1 Gb/s. V oblastiach, v ktorých existujúce siete nie sú schopné poskytnúť rýchlosť sťahovania 100 Mb/s, bude musieť nová sieť primerane zvýšiť (zdvojnásobiť alebo strojnásobiť) rýchlosť sťahovania a dostatočne zvýšiť rýchlosť odosielania v porovnaní s existujúcou infraštruktúrou. V oblastiach, v ktorých sa nachádza alebo plánuje aspoň jedna sieť poskytujúca rýchlosť sťahovania 100 Mb/s, bude musieť nová sieť aspoň strojnásobiť rýchlosť sťahovania a dostatočne zvýšiť rýchlosť odosielania v porovnaní s existujúcou infraštruktúrou. V oblastiach, v ktorých sa nachádzajú alebo plánujú aspoň dve siete

poskytujúce rýchlosť sťahovania vyššiu ako 100 Mb/s, musí nová sieť financovaná z verejných zdrojov poskytovať rýchlosť sťahovania aspoň 1 Gb/s.

V usmerneniach sa okrem toho vzhľadom na vyvíjajúce sa potreby zvýšenej rýchlosti odosielania poskytuje možnosť investovať s cieľom uspokojiť preukázanú nenaplnenú potrebu koncových používateľov rýchlosti odosielania až 1 Gb/s.

- **Pomoc na zavádzanie mobilných sietí**

Navrhované úpravy zahŕňajú nové ustanovenia týkajúce sa zavádzania mobilných sietí, ktorými sa objasňujú zásady zlučiteľnosti.

Tento prístup využíva pravidlá a zásady, ktoré sa vzťahujú na pevné siete, a riadi sa rozhodovacou praxou.

Súkromný príjemca bude vybraný prostredníctvom súťažného výberového konania v súlade so zásadami a duchom pravidiel verejného obstarávania pri rešpektovaní zásady technologickej neutrality.

Štátna intervencia sa obmedzí na oblasti zlyhania trhu identifikované prostredníctvom mapovania a verejnej konzultácie na základe kritérií, ktoré členské štáty považujú za vhodné na riešenie potrieb koncových používateľov, najmä rýchlosti. Súčasná verejná konzultácia poskytuje zainteresovaným stranám príležitosť vyjadriť sa k tomuto bodu. Komisia konkrétne žiada o pripomienky k tomu, aké by mali byť príslušné kritériá a zodpovedajúce hodnoty potrebné na identifikáciu zlyhania trhu v mobilných sieťach, najmä pokiaľ ide o rýchlosť, a zároveň na zmiernenie rizík, pokiaľ ide o narušenie hospodárskej súťaže.

Na zabezpečenie stimulačného účinku štátnej podpory sa podporovaná infraštruktúra nebude zohľadňovať pri plnení povinností pokrytia vyplývajúcich z podmienok spojených s právom na využívanie frekvenčného spektra. Štátna pomoc sa nemôže použiť na splnenie takýchto povinností, pretože je málo pravdepodobné, že by mala stimulačný účinok, a teda je málo pravdepodobné, že by bola zlučiteľná s vnútorným trhom. Štátna pomoc sa však môže udeliť na poskytovanie kvalitnej služby nad rámec požiadaviek stanovených v takýchto povinnostiach.

Nová sieť bude musieť v porovnaní s existujúcimi sieťami zabezpečiť výrazné zlepšenia z hľadiska dostupnosti mobilných služieb, kapacity, rýchlosti a hospodárskej súťaže. Samostatné siete 5G sa budú napríklad považovať za zabezpečenie výrazného zlepšenia v porovnaní s predchádzajúcimi generáciami a nesamostatnými sieťami 5G.

Napokon sa bude musieť všetkým záujemcom o prístup zaručiť účinný, plne otvorený prístup k podporovanej infraštruktúre za rovnakých a nediskriminačných podmienok.

- **Pomoc vo forme opatrení na strane dopytu podporujúcich využívanie pevných a mobilných sietí (poukazy)**

Na podporu využívania pevných alebo mobilných služieb sú možné rôzne opatrenia na strane dopytu. V navrhovaných usmerneniach sa hovorí o týchto možnostiach, pričom sa uznáva, že niektoré nemusia predstavovať štátnu pomoc, napr. všeobecné opatrenia, ako sú informačné kampane alebo agregácia dopytu, ktoré nie sú zamerané na konkrétnych prevádzkovateľov. V prípade opatrení, ktoré predstavujú pomoc, navrhované usmernenia zohľadnia rozhodovaciu prax a kodifikujú kritériá zlučiteľnosti dvoch najčastejších foriem intervencií na strane dopytu, a to poukazov sociálneho charakteru a poukazov na pripojenie.

Poukazy sociálneho charakteru sa budú považovať za zlučiteľné, ak podnecujú spotrebiteľov v nestabilných situáciách (napr. jednotlivcov/rodiny s nízkym príjmom alebo konkrétne kategórie koncových používateľov, ako sú študenti), aby si zaobstarali alebo zachovali pevné a/alebo mobilné

širokopásmové služby primeranej kvality, ak sú splnené určité podmienky vrátane dodržiavania zásady technologickej neutrality.

Poukazy na pripojenie, ktoré podporujú využívanie konkrétnej kategórie služieb, po ktorých nie je dopyt, môžu osloviť spotrebiteľov aj obchodných koncových používateľov. Poukazy na pripojenie sa budú považovať za zlučiteľné, ak podporujú využívanie pevných a mobilných služieb primeranej kvality, ak sú splnené určité podmienky, okrem iného, ak sú schémy časovo obmedzené, primerané a technologicky neutrálne.

Pre oba typy poukazov bude potrebné zaviesť online, otvorený, transparentný register oprávnených dodávateľov (alebo ekvivalentnú alternatívnu metódu), z ktorého si spotrebiteľia a podniky môžu slobodne vybrať svojho poskytovateľa služieb, aby sa zaručila otvorenosť, transparentnosť a nediskriminačný charakter opatrenia.

- **Usmernenie týkajúce sa použitia vlastných zdrojov prevádzkovateľa na pripojenie k infraštruktúre financovanej z verejných zdrojov na poskytovanie služieb mimo oblasti, na ktorú bola pomoc poskytnutá („súkromné rozšírenia“)**

Cieľom navrhovaných úprav je objasniť, že sú povolené súkromné rozšírenia zo strany záujemcov o prístup. V prípade príjemcu pomoci sú takéto súkromné rozšírenia povolené, pokiaľ sa pri mapovaní a verejnej konzultácii nepreukáže, že by spôsobili vážne narušenie hospodárskej súťaže. K vážnemu narušeniu hospodárskej súťaže by mohlo dôjsť napríklad v prípade, ak by a) súkromné rozšírenie viedlo do príľahlej oblasti, ktorá je už obsluhovaná najmenej dvomi sieťami s rýchlosťou porovnateľnou so sieťou financovanou štátom alebo b) v príľahlej oblasti bola aspoň jedna porovnateľná infraštruktúra, ktorá bola uvedená do prevádzky menej ako 5 rokov pred uvedením do prevádzky siete financovanej štátom. Ak bude splnené písmeno a) alebo písmeno b), súkromné rozšírenie do príľahlej oblasti by mohlo byť povolené až dva roky po uvedení siete financovanej štátom do prevádzky.

- **Prispôsobenie povinností veľkoobchodného prístupu tak, aby zohľadňovali technologický pokrok**

V súčasných usmerneniach pre širokopásmové siete sa vyžaduje účinný veľkoobchodný prístup k pevným sieťam financovaným štátom (vrátane úplného fyzického uvoľneného prístupu a „virtuálneho uvoľneného prístupu“) s cieľom posilniť hospodársku súťaž a zabrániť vytváraniu regionálnych monopolov z verejných zdrojov.

Náklady na poskytnutie takéhoto prístupu však môžu zvýšiť konečný objem poskytnutej pomoci. Na účel zníženia nákladov sa v navrhovaných usmerneniach ustanovujú niektoré výnimky a rozlišujú sa typy prístupových produktov na veľkoobchodnej úrovni, ktoré majú ponúkať dotované pevné prístupové siete, v závislosti od situácie hospodárskej súťaže v danej oblasti intervencie. V tejto súvislosti budú v oblastiach s obmedzenou hospodárskou súťažou platiť menej prísne povinnosti prístupu, t. j. virtuálny uvoľnený prístup namiesto fyzického uvoľneného prístupu. Na rozdiel od toho v oblastiach s hospodárskou súťažou zostane prax súčasných usmernení nezmenená a vždy bude potrebné poskytovať úplný a účinný fyzický prístup.

V prípade intervencií na podporu mobilných prístupových sietí musí sieť financovaná štátom ponúkať čo najširšiu škálu prístupových produktov na veľkoobchodnej úrovni, okrem iného vrátane prístupu k bitovému prúdu, prístupu k stĺpom/stožiarom/vežiam a dostupných prístupových produktov potrebných na využívanie najpokročilejších funkcií siete 5G a budúcich generácií mobilných sietí. Súčasťou účinného prístupu môže byť prístup k zložkám siete, ktoré neboli financované štátom, no sú potrebné pre záujemcu o prístup, aby mohol poskytovať svoje služby.

V prípade intervencií do backhaulových sietí musí sieť financovaná štátom zaručovať prístup k bitovému prúdu a prístup k stĺpom/stožiarom/vežiam, káblovodom a nenasvieteným optickým vláknam.

- **Objasnenia a ďalšie usmernenie týkajúce sa určitých pojmov, ako je: mapovanie, verejná konzultácia, výberové konanie, stanovovanie cien za veľkoobchodný prístup a mechanizmus vrátenia poskytnutých prostriedkov**

Mapovanie

Nové usmernenia budú obsahovať novú prílohu poskytujúcu usmernenie k tomu, ako vykonávať mapovanie pre pevné aj mobilné prístupové siete. Metodika je založená predovšetkým na rozsiahlych skúsenostiach, ktoré Komisia získala pri posudzovaní prípadov širokopásmového pripojenia. Vychádza aj z práce, ktorú vykonal orgán BEREC v spolupráci s Komisiou na vypracovanie usmernení na „pomoc vnútroštátnym regulačným orgánom pri konzistentnom uplatňovaní geografických prieskumov zavádzania sietí“, z „usmernení orgánu BEREC o vysokokapacitných sieťach“ a z predchádzajúcich projektov realizovaných GR pre komunikačné siete, obsah a technológie v spolupráci s GR pre hospodársku súťaž v oblasti mapovania širokopásmových sietí.

Verejná konzultácia

Cieľom navrhovaných usmernení je poskytnúť dodatočné usmernenia a objasnenia, pokiaľ ide o spôsob vykonávania verejnej konzultácie. V navrhovaných usmerneniach sa objasňuje najmä časový rámec verejnej konzultácie (najmenej 30 dní) a časový rámec, v rámci ktorého musia členské štáty začať výberové konanie alebo začať s vykonávaním opatrenia v prípade modelov priamych investícií. Stanovuje sa v nich metodika hodnotenia a monitorovania budúcich plánov súkromných investícií.

Otvorené výberové konanie

V navrhovaných usmerneniach sa uvažuje o používaní environmentálnych alebo energetických požiadaviek ako kvalitatívnych kritérií. Cieľom úprav je objasniť, že kvalitatívne kritériá by sa mohli vzťahovať aj na environmentálne a energetické kritériá, ktoré zohľadňujú stanovené ciele politiky.

Cena za veľkoobchodný prístup

V navrhovaných usmerneniach sa objasňuje rozsah uplatňovania rôznych metodík (uverejnená cena, regulovaná cena, cena založená na nákladoch). Kodifikuje sa aj prax týkajúca sa prípadov, v ktorých neexistuje primeraná referenčná hodnota alebo regulovaný produkt, a objasňuje sa úloha výšky pomoci pri určovaní veľkoobchodnej ceny.

Mechanizmus vrátenia poskytnutých prostriedkov

V navrhovaných usmerneniach sa objasňujú pravidlá mechanizmu vrátenia poskytnutých prostriedkov a znižuje sa prahová hodnota na jeho uplatňovanie (z 10 miliónov EUR na 5 miliónov EUR).